

УДК 342.8:004.8

Афанасьєва Мар'яна Володимирівна
доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри конституційного права
Національний університет
«Одеська юридична академія»
ORCID: 0000-0002-1139-0265

<https://doi.org/10.25313/3083-7774-2026-4-16>

ГЕНЕРАТИВНИЙ ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТА ПЕРЕДВИБОРНА АГІТАЦІЯ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕГУЛЮВАННЯ

Анотація. Вступ. Розвиток генеративного штучного інтелекту суттєво трансформує сучасні виборчі кампанії, відкриваючи нові можливості для політичної комунікації, автоматизованого створення контенту та взаємодії з виборцями. Водночас поширення технологій генерації текстів, зображень, аудіо- та відеоматеріалів створює нові ризики для реалізації виборчих прав громадян та доброчесності виборчого процесу. Особливу загрозу становить використання оманливого виборчого контенту, створеного за допомогою генеративного штучного інтелекту. Актуальність дослідження зумовлена відсутністю в Україні спеціального правового регулювання використання штучного інтелекту у сфері передвиборної агітації та необхідністю підготовки національного законодавства до майбутніх повоєнних виборів з урахуванням європейських стандартів цифрової демократії.

Мета. Метою статті є дослідження впливу генеративного штучного інтелекту на передвиборну агітацію, аналіз міжнародних підходів до регулювання його використання у виборчій сфері та розроблення пропозицій щодо вдосконалення виборчого законодавства України.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження стали європейські нормативно-правові акти, документи «м'якого» права, галузеві стандарти й наукові праці, присвячені регулюванню штучного інтелекту та захисту виборчих процесів від цифрових загроз. Емпіричну основу дослідження склали кейс-стаді використання генеративного штучного інтелекту під час виборчих кампаній у Словаччині, Румунії, Франції, США, Бангладеш та Аргентині у 2023–2024 роках. У роботі застосовано порівняльно-правовий, системний та каузальний методи дослідження.

Результати. Дослідження підтвердило наявність випадків застосування синтетичного контенту для дискредитації політичних опонентів, поширення дезінформації та підризу довіри до виборчих процедур. Виявлено, що сучасна міжнародна модель регулювання ґрунтується на поєднанні механізмів жорсткого, «м'якого» права та інструментів саморегулювання цифрових платформ. Обґрунтовано доцільність нормативного закріплення в законодавстві України поняття оманливого виборчого контенту, створеного із застосуванням генеративного штучного інтелекту, запровадження обов'язкового маркування виборчого контенту, створеного або модифікованого за допомогою технологій штучного інтелекту, встановлення спеціальних процедур його виявлення та перевірки, а також юридичної відповідальності за умисне поширення такого контенту під час виборчого процесу. Доведено необхідність формування міжінституційної системи моніторингу ризиків використання штучного інтелекту під час виборів та підвищення рівня медіаграмотності населення.

Перспективи. Перспективними напрямками подальших досліджень є розроблення спеціального правового режиму використання генеративного штучного інтелекту у виборчому процесі,

Copyright © The Author(s).

This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

визначення критеріїв відмежування правомірного використання технологій штучного інтелекту від маніпулятивних практик, а також дослідження механізмів забезпечення балансу між захистом виборчих прав, свободою вираження поглядів і розвитком інноваційних цифрових технологій в умовах цифрової демократії.

Ключові слова: штучний інтелект, генеративний штучний інтелект, передвиборна агітація, виборчий процес, виборче право, оманливий виборчий контент, дезінформація, правове регулювання, цифрова платформа, соціальна мережа.

Постановка проблеми. У доповіді Світового економічного форуму про глобальні ризики за 2024 рік «дезінформація та хибна інформація» були названі найбільш серйозним глобальним ризиком у 2024–2026 роках. Крім того, «дезінформація та неправдива інформація, що генеруються штучним інтелектом» посіли друге місце у списку ризиків, які з найбільшою ймовірністю можуть призвести до матеріальної кризи у глобальному масштабі [19]. Штучний інтелект швидко впроваджується і у виборчий контекст. Це викликає побоювання стосовно його потенційної здатності підірвати основні демократичні цінності, включаючи добросовісну політичну конкуренцію, суспільну довіру до виборчих процесів та здатність громадян робити усвідомлений вибір, вільний від маніпуляцій. Оманливий виборчий контент, створений за допомогою генеративного штучного інтелекту, вже використовується для дезінформаційних кампаній проти політичних опонентів чи розповсюдження недостовірної інформації про виборчі процедури. В цьому контексті наукова проблема полягає у відсутності належних правових механізмів запобігання та протидії використанню генеративного штучного інтелекту у різних формах деструктивного впливу на виборчий процес. Це зумовлює необхідність дослідження сучасних міжнародних підходів до регулювання штучного інтелекту у виборчій сфері та розроблення пропозицій щодо вдосконалення законодавства України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика використання штучного інтелекту у виборчому процесі, зокрема у передвиборній агітації, останніми роками стала предметом активних наукових досліджень як за кордоном, так і в Україні.

Значний внесок у дослідження міжнародних аспектів регулювання штучного інтелекту під час виборів зробили зарубіжні дослідники Б. Калснес та Н. Шіа. Вони здійснили порівняльний аналіз національних і міжнародних кодексів поведінки щодо використання штучного інтелекту під час виборів, запроваджених у 2024 році. Автори встановили, що попри активний розвиток механізмів так званого «м'якого» регулювання більшість таких документів не містить належних механізмів відповідальності та забезпечення виконання встановлених вимог [11]. Водночас науковці М. Лабуз та К. Нерінг, досліджуючи використання синтезованого контенту у виборчих кампаніях одинадцяти держав упродовж 2023 року, дійшли висновку, що головна небезпека полягає не лише у поширенні фальсифікованого контенту, а й у формуванні атмосфери інформаційної невизначеності та недовіри, яка здатна негативно впливати на легітимність виборів і суспільне сприйняття політичної інформації [12].

У вітчизняній науці одним із перших досліджень цієї проблематики стала праця С. Асірян, у якій проаналізовано можливості та ризики використання штучного інтелекту, зокрема його вплив на підрахунок голосів, політичну рекламу, поширення дезінформації та захист персональних даних виборців. Авторка обґрунтовує необхідність спеціального правового регулювання застосування штучного інтелекту під час виборів, акцентуючи увагу на вимогах прозорості, підзвітності та недопущення маніпулятивного впливу на волевиявлення громадян [20]. Схожого підходу дотримуються дослідники А. Француз, Н. Степаненко та А. Шевченко, які розглядають вплив штучного інтелекту на виборчий процес крізь призму захисту прав людини та інформаційної безпеки [24].

Окремий напрям наукових досліджень стосується кібербезпекових та інформаційно-психологічних загроз, пов'язаних із застосуванням генеративного штучного інтелекту. Так, О. Старовойтенко аналізує новітні кіберзагрози виборчому процесу, зокрема використання технологій синтезованого контенту, алгоритмічного впливу на поведінку виборців і мікротаргетингу політичних повідомлень. Автор обґрунтовує необхідність комплексного поєднання правових, організаційних та кібербезпекових заходів для нейтралізації таких ризиків [23]. У цьому контексті заслуговує на увагу й дослідження А. Бриндальського, присвячене еволюції маніпулятивних технологій у виборчих процесах. Учений доводить, що розвиток цифрових платформ, технологій штучного інтелекту та синтезованого контенту суттєво підвищує ефективність політичних маніпуляцій, створюючи нові виклики для демократичних інститутів та інформаційної безпеки держави [21].

Питання адаптації виборчого законодавства до нових цифрових викликів розглядали конституціоналісти О. Марцеляк та О. Скрипнюк [22]. Дослідники проаналізували сучасні проблеми розвитку виборчого процесу в Україні в контексті міжнародних виборчих стандартів і викликів повоєнного відновлення, приділяючи особливу увагу цифровізації виборчих процедур, використанню новітніх комунікаційних технологій та необхідності вдосконалення законодавства з урахуванням нових безпекових ризиків.

Отже, сучасний стан наукової розробки проблеми свідчить про зростання уваги дослідників до правових, інформаційних та безпекових аспектів використання штучного інтелекту у виборчому процесі. Водночас

питання комплексного правового регулювання застосування генеративного штучного інтелекту під час передвиборної агітації, використання синтезованого контенту та інших форм оманливого виборчого контенту залишаються недостатньо дослідженими, що зумовлює необхідність подальших наукових пошуків у цьому напрямі.

Метою дослідження є аналіз викликів, які створює використання генеративного штучного інтелекту у сфері передвиборної агітації, дослідження міжнародних підходів до їх правового врегулювання та розроблення пропозицій щодо вдосконалення законодавства України.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження слугували акти європейського законодавства, галузеві та етичні стандарти: Акт про штучний інтелект (EU AI Act) [16], Акт про цифрові послуги ЄС (Digital Services Act) [15], Рамкова конвенція Ради Європи про штучний інтелект, права людини, демократію та верховенство права [5], Посилений Кодекс практики ЄС щодо дезінформації [17], Спеціальні Керівні принципи Європейської Комісії щодо пом'якшення системних ризиків для виборчих процесів [9], Кодекс поведінки для виборів до Європейського парламенту 2024 року [4], Мюнхенська технологічна угода (Tech Accord to Combat Deceptive Use of AI in 2024 Elections) [14].

Емпіричну основу дослідження склали кейс-стаді задокументованих випадків використання генеративного штучного інтелекту під час виборчих кампаній у Словаччині, Румунії, Франції, США, Бангладеш та Аргентині протягом 2023–2024 років.

Методологічну основу дослідження становить поєднання порівняльно-правового аналізу (для зіставлення моделей жорсткого та «м'якого» регулювання штучного інтелекту), каузального аналізу (для встановлення зв'язків між поширенням генеративного штучного інтелекту та рівнем електоральної довіри) та системного підходу (для оцінки комплексної міжнародної архітектури стримування цифрових загроз).

Виклад основного матеріалу. Генеративний штучний інтелект (далі — ГШІ) — це клас штучного інтелекту, який приймає на вхід дані, надані користувачем, пропускає їх через попередньо навчену модель та повертає набір очікуваних згенерованих результатів (зображень, тексту, відео, аудіо або іншого контенту) [18]. Розвиток технологій ГШІ зумовив появу нових викликів для виборчого процесу, пов'язаних із можливістю створення та масового поширення оманливого виборчого контенту, який може використовуватися для маніпулювання громадською думкою та дестабілізації демократичних процедур.

Оманливий виборчий контент, створений за допомогою ГШІ, охоплює дві основні групи: по-перше, реалістичний синтезований контент (deepfake), що імітує або спотворює зовнішність, голос чи дії кандидатів або інших учасників виборчого процесу; по-друге, контент, який поширює неправдиву інформацію щодо виборчих процедур, включаючи відомості про час, місце, порядок голосування, результати виборів тощо. Такі практики здатні істотно впливати на формування політичних поглядів виборців та підривати засади демократичного виборчого процесу.

За оцінками міжнародних аналітичних центрів, у 2024 році вибори різного рівня відбулися більш ніж у 70 державах, а право голосу реалізувало близько 4 млрд. осіб, тобто майже половина населення світу. Цей рік отримав назву «роком супервиборів» [6]. Але вже у 2023 році міжнародні організації фіксували зростання впливу дезінформації та появу нових викликів, пов'язаних із використанням технологій штучного інтелекту у політичних кампаніях. Практичний досвід виборів 2023–2024 років продемонстрував перехід оманливого виборчого контенту, створеного за допомогою ГШІ, із площини теоретичних застережень у статус інформаційної загрози демократії та вільному волевиявленню виборців.

У вересні 2023 року парламентські вибори в Словаччині зазнали безпрецедентного втручання за 48 годин до відкриття дільниць, коли законодавчо встановлений «день тиші» унеможливив швидке офіційне спростування дезінформації. У соціальних мережах було поширено високоточний синтезований контент (audio deepfake) розмови лідера політичної партії з журналісткою, де обговорювалися деталі нібито планованого скуповування голосів виборців. Незважаючи на подальші заяви експертів про фальсифікацію, часовий цейтнот завадив нейтралізації електорального ефекту [3].

У Румунії під час підготовки до президентських, парламентських та європейських виборів експерти неодноразово попереджали про поширення синтезованого контенту із використанням образів, зокрема прем'єр-міністра та інших публічних осіб. Хоча значна частина таких матеріалів використовувалася у шахрайських схемах, румунські дослідники наголошували на високому ризику їх подальшого використання для політичної маніпуляції та дезінформації виборців [1].

Водночас вибори в Аргентині у 2023 році стали прикладом того, що обидва кандидати масово генерували синтетичні образи, плакати та відео як для самореклами, так і для дискредитації та висміювання один одного. Це де-факто легітимізувало маніпулятивні технології як стандартний елемент виборчого процесу [13].

Показовим стало маніпулятивне використання технологій штучного інтелекту на загальних виборах в Бангладеш 2024 року. Напередодні голосування в соціальних мережах поширювалися фальсифіковані відеоматеріали, спрямовані проти опозиційної партії Бангладеш, а також синтезований контент (deepfake) за участю незалежних кандидатів, у яких неправдиво стверджувалося про зняття ними своїх кандидатур

[10; 7]. Такі практики сприяли дезінформації виборців, підризу довіри до виборчого процесу та звуженню простору для відкритої політичної дискусії.

Активне використання ГШІ засвідчено у Франції під час виборів до Європейського парламенту та дострокових парламентських виборів 2024 року. Згенеровані штучним інтелектом зображення застосовувалися для поширення політичних наративів. При цьому жоден із виявлених матеріалів не містив належного маркування про їх штучне походження [2].

Під час президентських праймеріз у штаті Нью-Гемпшир (США) у 2024 році виборцям надсилалися телефонні повідомлення, що імітували голос діючого президента США за допомогою штучного інтелекту та містили неправдиві заклики утриматися від участі у голосуванні. Ця атака охопила, за різними оцінками, від 5 000 до 25 000 виборців. Федеральна комісія зі зв'язку США кваліфікувала такі дії як поширення дезінформації, спрямованої на втручання у виборчий процес. За організацію цієї кампанії на винного політичного консультанта накладено штраф у розмірі 6 млн. доларів США [8]. Ця справа стала одним із перших прецедентів застосування санкцій за використання ГШІ з метою маніпулювання виборцями та засвідчила необхідність формування спеціальних правових механізмів протидії оманливому виборчому контенту, створеному за допомогою технологій штучного інтелекту.

Європейський Союз запровадив системне регулювання штучного інтелекту, прийнявши Акт про штучний інтелект (EU AI Act), який офіційно набув чинності 1 серпня 2024 року з планом поетапного впровадження до 2026–2030 років [16]. Системи штучного інтелекту, що використовуються для впливу на результати виборів або безпосередню поведінку виборців під час голосування, цим Актом віднесені до систем високого ризику. Провайдери таких систем зобов'язані впроваджувати наскрізні системи управління ризиками, проводити оцінку впливу на фундаментальні права, реєструвати системи у базі даних ЄС та забезпечувати високу репрезентативність навчальних датасетів для недопущення дискримінаційних упереджень.

Крім того, Актом про цифрові послуги ЄС (Digital Services Act) інтернет-платформи зобов'язані щорічно звітувати про пом'якшення системних ризиків для виборів [15]. Спеціальні Керівні принципи Європейської Комісії щодо пом'якшення системних ризиків для виборчих процесів [9] вимагають від Very Large Online Platforms (VLOPs) та Very Large Online Search Engines (VLOSEs) маркувати синтетичний контент (deepfake), адаптувати рекомендаційні алгоритми для обмеження поширення неперевіреної інформації та створювати спеціальні команди реагування на інциденти під час виборчих процесів.

Рамкова конвенція Ради Європи про штучний інтелект, права людини, демократію та верховенство права, відкрита для підписання 5 вересня 2024 року, заповнює міжнародно-правові лакуни на міждержавному рівні. Робота над нею велася з 2019 року Спеціальним комітетом з питань штучного інтелекту (CAHA), а згодом — Комітетом зі штучного інтелекту (CAI). У розробці брали участь 46 держав-членів Ради Європи, Європейський Союз, а також 11 держав-спостерігачів (зокрема США, Канада, Японія та Аргентина). Стаття 5 Рамкової конвенції накладає на підписантів прямі юридичні зобов'язання забезпечити, щоб системи штучного інтелекту не підризували цілісність, незалежність та ефективність демократичних інститутів та процесів. Держави мають гарантувати захист свободи вираження поглядів, права громадян на вільне формування політичної думки без стороннього алгоритмічного втручання та рівний доступ до медіапростору [5]. Ці вимоги тісно взаємодіють із Посиленим Кодексом практики щодо дезінформації, який зобов'язує підписантів впроваджувати цифрові бібліотеки політичної реклами із зазначенням спонсора, витрачених сум та таргетованих аудиторій [17].

У контексті протидії ризикам використання штучного інтелекту під час виборчих процесів важливе значення мають інструменти політичного саморегулювання. Одним із таких документів став Кодекс поведінки для виборів до Європейського парламенту 2024 року, який був підписаний усіма десятима загальноєвропейськими політичними партіями [4]. Його основною метою стало сприяння проведенню інклюзивних, прозорих та стійких виборчих процесів в умовах стрімкої цифровізації політичної комунікації. Документ закріплює стандарти відповідальної поведінки політичних суб'єктів у цифровому середовищі та спрямований на запобігання поширенню дезінформації, маніпулятивного контенту й інших загроз демократичному волевиявленню.

Важливим прикладом недержавного галузевого саморегулювання та протидії ризикам застосування штучного інтелекту у виборчих процесах стала Мюнхенська технологічна угода (Tech Accord to Combat Deceptive Use of AI in 2024 Elections), укладена за участю провідних світових технологічних компаній, серед яких: OpenAI, Google, Microsoft, Meta, Amazon, TikTok, Adobe та інші. Документ спрямований на запобігання поширенню оманливого виборчого контенту, створеного за допомогою ГШІ. Учасники Угоди взяли на себе зобов'язання розробляти та впроваджувати технології виявлення й пом'якшення ризиків поширення такого контенту, здійснювати оцінку відповідних моделей штучного інтелекту, забезпечувати прозорість власної політики модерації, співпрацювати між собою та підтримувати розвиток медіаграмотності населення. Особливого значення набувають положення щодо відстеження походження оманливого контенту та підвищення суспільної обізнаності про загрози дезінформації [14]. Мюнхенська технологічна угода є

важливим етапом формування міжнародних стандартів відповідального використання штучного інтелекту в демократичних процесах та демонструє прагнення технологічного сектору до спільного реагування на нові виклики. Водночас зазначена ініціатива має переважно добровільний характер і не встановлює юридично обов'язкових механізмів відповідальності за порушення взятих зобов'язань, що свідчить про обмеженість саморегуляторних інструментів у сфері забезпечення доброчесності виборів.

Паралельно з європейськими ініціативами низка держав, зокрема Велика Британія, Норвегія, Індія, Філіппіни, Бразилія та США, розробили спеціальні рекомендації, кодекси поведінки або нормативні акти щодо використання ГШІ під час виборчих кампаній [11]. Такі документи переважно спрямовані на захист кандидатів, політичних партій, виборців і органів адміністрування виборів від негативних наслідків застосування ГШІ. Хоча зазначені акти здебільшого мають добровільний характер і не передбачають юридично обов'язкових механізмів примусу, вони відіграють важливу роль у формуванні стандартів належної поведінки учасників виборчого процесу та розвитку культури відповідального використання технологій штучного інтелекту в демократичному суспільстві.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Генеративний штучний інтелект спричинив трансформацію виборчих кампаній, підвищивши продуктивність політичної комунікації, але водночас створивши системні загрози для демократичної стабільності. Емпіричний досвід використання технологій ГШІ 2023–2024 років засвідчив, що вони здатні чинити деструктивний вплив на електоральну поведінку в критичні моменти голосування.

У повоєнний період Україну чекають парламентські, президентські та місцеві вибори, тому доцільним є впровадження вже зараз у законодавство України комплексу правових та організаційних запобіжників оманливому виборчому контенту. Насамперед потребує нормативного закріплення поняття оманливого виборчого контенту, створеного із застосуванням штучного інтелекту, під яким слід розуміти аудіо-, відео- та графічні матеріали, що шляхом цифрової імітації або модифікації зовнішності, голосу чи дій кандидатів, представників органів публічної влади, виборчих комісій або інших учасників виборчого процесу здатні вводити виборців в оману та впливати на формування їхнього волевиявлення або поширення недостовірної інформації щодо виборчих процедур чи порядку реалізації виборчих прав.

До Виборчого кодексу України та законодавства про медіа доцільно включити вимогу щодо обов'язкового маркування політичного контенту, створеного або зміненого за допомогою технологій штучного інтелекту. Таке маркування має супроводжуватися використанням технічних засобів підтвердження походження контенту, зокрема цифрових водяних знаків, метаданих та інших машинозчитуваних ідентифікаторів.

Важливим напрямом удосконалення законодавства є покладення на цифрові платформи та соціальні мережі обов'язку впроваджувати процедури виявлення, перевірки та оперативного реагування на оманливий виборчий контент, створений із застосуванням ГШІ. Законодавство має передбачати механізми повідомлення про підозрілий контент, спеціальні процедури його перевірки під час виборчого процесу та обов'язок платформ та мереж надавати користувачам контекстну інформацію щодо штучного походження відповідних матеріалів.

З метою забезпечення прозорості виборчої агітації доцільно встановити обов'язок суб'єктів виборчого процесу розкривати інформацію про використання технологій штучного інтелекту під час створення політичної реклами та агітаційних матеріалів. Водночас необхідно передбачити юридичну відповідальність за умисне створення або поширення немаркованих форм оманливого виборчого контенту, створеного із застосуванням ГШІ, якщо такі дії здатні вплинути на результати виборів або реалізацію виборчих прав громадян.

Окремої уваги потребує створення міжінституційного механізму взаємодії між Центральною виборчою комісією, Міністерством цифрової трансформації України, Національною радою України з питань телебачення і радіомовлення, уповноваженими органами у сфері кібербезпеки, інститутами громадянського суспільства та цифровими платформами для моніторингу ризиків використання штучного інтелекту під час виборів. Така співпраця має супроводжуватися регулярною оцінкою ризиків відповідних моделей штучного інтелекту та розробленням рекомендацій щодо їх безпечного використання.

Поряд із нормативними обмеженнями важливим елементом забезпечення доброчесності виборчого процесу повинні стати заходи з підвищення рівня медіаграмотності та цифрової грамотності населення. Доцільним є проведення державних та громадських інформаційних кампаній, спрямованих на формування навичок розпізнавання синтетичного контенту та інших форм цифрової дезінформації.

Водночас впровадження зазначених механізмів має здійснюватися з дотриманням конституційних гарантій свободи вираження поглядів та політичного плюралізму. Тому будь-які обмеження щодо поширення контенту, створеного за допомогою ГШІ, повинні відповідати принципам законності, необхідності та пропорційності.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ФІНАНСУВАННЯ: Автори не отримували фінансування для цього дослідження.

ЗАЯВА ПРО ДОСТУПНІСТЬ ДАНИХ: Не застосовується.

КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ: Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.

Література

1. Amenințarea Deepfake: Impactul asupra alegerilor din 2024, în România. *PressHub*. 26.01.2024. URL: https://www.presshub.ro/amenintarea-deepfake-impactul-asupra-alegerilor-din-2024-in-romania-306319/?utm_source (дата звернення: 01.04.2026).
2. Artificial Elections: Generative AI in 2024 French Elections. *AI Forensics*. URL: <https://aiforensics.org/work/french-elections-2024> (дата звернення: 01.04.2026).
3. Case Study: Can We Believe What We Hear? *UNESCO*. URL: <https://www.unesco.org/mil4teachers/en/toolkit-media/indicator-5/activities/ai-disinformation/case-study-2> (дата звернення: 01.04.2026).
4. Code of Conduct for the 2024 European Parliament Elections. *European Commission*. 2024. URL: https://commission.europa.eu/document/download/bebd9b72-fbb9-42f3-bcea-dbace7e0650f_en?filename=Code%20of%20conduct%20for%202024%20European%20elections_final.pdf (дата звернення: 01.04.2026).
5. Council of Europe Framework Convention on Artificial Intelligence and Human Rights, Democracy and the Rule of Law (CETS No. 225). *Council of Europe*. 2024. URL: <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=treaty-detail&treatynum=225> (дата звернення: 01.04.2026).
6. Dyvik E. H. Global Elections in 2024 — Statistics & Facts. *Statista*. 17.12.2025. URL: <https://www.statista.com/topics/12221/global-elections-in-2024/#topicOverview> (дата звернення: 01.04.2026).
7. Fake Videos Targeting BNP Resurfacing on Social Media: Reports. *The Daily Star*. 19.12.2023. URL: <https://www.thedailystar.net/tech-startup/news/fake-videos-targeting-bnp-resurfacing-social-media-reports-3498361> (дата звернення: 01.04.2026).
8. FCC Fines Man Behind Election Interference Scheme \$6 Million for Sending Illegal Robocalls That Used Deepfake Generative AI Technology. Washington: FCC, 2024. 4 p. URL: <https://docs.fcc.gov/public/attachments/DOC-405811A1.pdf> (дата звернення: 01.04.2026).
9. Guidelines for Providers of VLOPs and VLOSEs on the Mitigation of Systemic Risks for Electoral Processes. *European Commission*. 26.04.2024. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/guidelines-providers-vlops-and-vloses-mitigation-systemic-risks-electoral-processes> (дата звернення: 01.04.2026).
10. Hasan M. Deep Fakes and Disinformation in Bangladesh. *The Diplomat*. 29.12.2023. URL: <https://thediplomat.com/2023/12/deep-fakes-and-disinformation-in-bangladesh/> (дата звернення: 01.04.2026).
11. Kalsnes B., Schia N. N. Protecting Democracy: Comparing Codes of Conduct for Generative AI Use During Elections. *Information, Communication & Society*. 2026. P. 1–17. DOI: <https://doi.org/10.1080/1369118X.2026.2647362>
12. Łabuz M., Nehring C. On the Way to Deep Fake Democracy? Deep Fakes in Election Campaigns in 2023. *European Political Science*. 2024. Vol. 23, No. 4. P. 454–473. DOI: [10.1057/s41304-024-00482-9](https://doi.org/10.1057/s41304-024-00482-9)
13. Moon J. Argentina's AI Election Heralds a New Future for Politics. *Semafor*. 16 Nov. 2023. URL: <https://www.semafor.com/article/11/16/2023/argentina-massa-milei-artificial-intelligence> (дата звернення: 01.04.2026).
14. Munich Security Conference. A Tech Accord to Combat Deceptive Use of AI in 2024 Elections. URL: <https://securityconference.org/en/aielectionaccord/accord/> (дата звернення: 01.04.2026).
15. Regulation (EU) 2022/2065 of the European Parliament and of the Council of 19 October 2022 on a Single Market for Digital Services and Amending Directive 2000/31/EC (Digital Services Act). *Official Journal of the European Union*. 2022. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj/eng> (дата звернення: 01.04.2026).
16. Regulation (EU) 2024/1689 of the European Parliament and of the Council Laying Down Harmonised Rules on Artificial Intelligence (AI Act). *Official Journal of the European Union*. 2024. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/regulatory-framework-ai> (дата звернення: 01.04.2026).
17. The Strengthened Code of Practice on Disinformation. *European Commission*. 2022. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/2022-strengthened-code-practice-disinformation> (дата звернення: 01.04.2026).
18. Wirtschafter V. The Impact of Generative AI in a Global Election Year. *Brookings Institution*. 30.01.2024. URL: <https://www.brookings.edu/articles/the-impact-of-generative-ai-in-a-global-election-year/> (дата звернення: 01.04.2026).
19. World Economic Forum. The Global Risks Report 2024. 19th ed. Geneva: World Economic Forum, 2024. URL: https://www3.weforum.org/docs/WEF_The_Global_Risks_Report_2024.pdf (дата звернення: 01.04.2026).
20. Асірян С. Використання штучного інтелекту під час виборів, практика, загрози виборчому праву громадян та шляхи подолання. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2023. № 77(2). С. 12–18. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.77.2.2>

21. Бриндальський А. Еволюція маніпулятивних технологій у парламентських виборчих процесах: виклики для демократії. *Вісник Прикарпатського університету. Серія: Політологія*. 2025. № 21. DOI: <https://doi.org/10.32782/2312-1815/2025-21-7>
22. Марцеляк О.В., Скрипнюк О.В. Сучасні проблеми виборчого процесу в Україні: кореляція з міжнародними стандартами та виклики повоєнного часу. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. № 4. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.04.1.41>
23. Старовойтенко О. Штучний інтелект у виборчому процесі: нові виміри кіберзагроз і кібербезпеки. *Проблеми політичної психології*. 2025. Т. 17. DOI: <https://doi.org/10.33120/popp-Vol17-Year2025-194>
24. Француз А.Й., Степаненко Н.В., Шевченко А.С. Проблема штучного інтелекту у виборчому процесі. *Legal Bulletin*. 2023. № 9. С. 71–76. DOI: <https://doi.org/10.31732/2708-339X-2023-09-71-76>

References

1. PressHub. (2024). *Amenințarea Deepfake: Impactul asupra alegerilor din 2024, în România*. Retrieved from https://www.presshub.ro/amenintarea-deepfake-impactul-asupra-alegerilor-din-2024-in-romania-306319/?utm_source [in Romanian].
2. AI Forensics. (2024). *Artificial Elections: Generative AI in 2024 French Elections*. Retrieved from <https://aiforensics.org/work/french-elections-2024>
3. UNESCO. (n.d.). *Case Study: Can We Believe What We Hear?* Retrieved from <https://www.unesco.org/mil4teachers/en/toolkit-media/indicator-5/activities/ai-disinformation/case-study-2>
4. European Commission. (2024). *Code of Conduct for the 2024 European Parliament Elections*. Retrieved from https://commission.europa.eu/document/download/bebd9b72-fbb9-42f3-bcea-dbace7e0650f_en?filename=Code%20of%20conduct%20for%202024%20European%20elections_final.pdf
5. Council of Europe. (2024). *Council of Europe Framework Convention on Artificial Intelligence and Human Rights, Democracy and the Rule of Law (CETS No. 225)*. Retrieved from <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=treaty-detail&treatynum=225>
6. Dyvik, E. H. (2025). *Global Elections in 2024 — Statistics & Facts*. Statista. Retrieved from <https://www.statista.com/topics/12221/global-elections-in-2024/#topicOverview>
7. The Daily Star. (2023). *Fake Videos Targeting BNP Resurfacing on Social Media: Reports*. Retrieved from <https://www.thedailystar.net/tech-startup/news/fake-videos-targeting-bnp-resurfacing-social-media-reports-3498361>
8. Federal Communications Commission. (2024). *FCC Fines Man Behind Election Interference Scheme \$6 Million for Sending Illegal Robocalls That Used Deepfake Generative AI Technology*. Washington, DC: FCC. Retrieved from <https://docs.fcc.gov/public/attachments/DOC-405811A1.pdf>
9. European Commission. (2024). *Guidelines for Providers of VLOPs and VLOSEs on the Mitigation of Systemic Risks for Electoral Processes*. Retrieved from <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/guidelines-providers-vlops-and-vloses-mitigation-systemic-risks-electoral-processes>
10. Hasan, M. (2023). *Deep Fakes and Disinformation in Bangladesh*. The Diplomat. Retrieved from <https://thediplomat.com/2023/12/deep-fakes-and-disinformation-in-bangladesh/>
11. Kalsnes, B., & Schia, N. N. (2026). Protecting democracy: Comparing codes of conduct for generative AI use during elections. *Information, Communication & Society*, 1–17. <https://doi.org/10.1080/1369118X.2026.2647362>
12. Łabuz, M., & Nehring, C. (2024). On the way to deep fake democracy? Deep fakes in election campaigns in 2023. *European Political Science*, 23(4), 454–473. <https://doi.org/10.1057/s41304-024-00482-9>
13. Moon, J. (2023). *Argentina's AI Election Heralds a New Future for Politics*. Semafor. Retrieved from <https://www.semafor.com/article/11/16/2023/argentina-massa-milei-artificial-intelligence>
14. Munich Security Conference. (2024). *A Tech Accord to Combat Deceptive Use of AI in 2024 Elections*. Retrieved from <https://securityconference.org/en/aielectionsaccord/accord/>
15. European Parliament and Council of the European Union. (2022). *Regulation (EU) 2022/2065 of the European Parliament and of the Council of 19 October 2022 on a Single Market for Digital Services and Amending Directive 2000/31/EC (Digital Services Act)*. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj/eng>
16. European Parliament and Council of the European Union. (2024). *Regulation (EU) 2024/1689 Laying Down Harmonised Rules on Artificial Intelligence (AI Act)*. Retrieved from <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/regulatory-framework-ai>
17. European Commission. (2022). *The 2022 Strengthened Code of Practice on Disinformation*. Retrieved from <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/2022-strengthened-code-practice-disinformation>
18. Wirtschafter, V. (2024). *The Impact of Generative AI in a Global Election Year*. Brookings Institution. Retrieved from <https://www.brookings.edu/articles/the-impact-of-generative-ai-in-a-global-election-year/>
19. World Economic Forum. (2024). *The Global Risks Report 2024* (19th ed.). Geneva: World Economic Forum. Retrieved from https://www3.weforum.org/docs/WEF_The_Global_Risks_Report_2024.pdf
20. Asiryan, S. (2023). *Vykorystannia shtuchnoho intelektu pid chas vyboriv, praktyka, zahrozy vyborchomu pravu hromadian ta shliakhy podolannia* [Use of artificial intelligence during elections, practice, threats to citizens' electoral

rights and ways to overcome them]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Pravo*, 77(2), 12–18. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.77.2.2> [in Ukrainian].

21. Bryndalskyi, A. (2025). Evoliutsiia manipulyativnykh tekhnolohii u parlamentskykh vyborchkykh protsesakh: vyklyky dlia demokratii [Evolution of manipulative technologies in parliamentary electoral processes: challenges for democracy]. *Visnyk Prykarpatskoho universytetu. Serii: Politolohiia*, 21. <https://doi.org/10.32782/2312-1815/2025-21-7> [in Ukrainian].

22. Martseliak, O. V., & Skrypniuk, O. V. (2025). Suchasni problemy vyborchoho protsesu v Ukraini: koreliatsiia z mizhnarodnymi standartamy ta vyklyky povoiennoho chasu [Modern problems of the electoral process in Ukraine: correlation with international standards and challenges of the post-war period]. *Analitychno-porivnialne pravoznavstvo*, 4. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.04.1.41> [in Ukrainian].

23. Starovoitenko, O. (2025). Shtuchnyi intelekt u vyborchomu protsesi: novi vymiry kiberzahroz i kiberbezpeky [Artificial intelligence in the electoral process: new dimensions of cyber threats and cybersecurity]. *Problemy politychnoi psykholohii*, 17. <https://doi.org/10.33120/popp-Vol17-Year2025-194> [in Ukrainian].

24. Frantsuz, A. Y., Stepanenko, N. V., & Shevchenko, A. Ye. (2023). Problema shtuchnoho intelektu u vyborchomu protsesi [The problem of artificial intelligence in the electoral process]. *Legal Bulletin*, 9, 71–76. <https://doi.org/10.31732/2708-339X-2023-09-71-76> [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 03.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 25.04.2026

Дата публікації: 30.04.2026

Afanasieva Mariana

Doctor of Law, Professor,

Professor of the Department of Constitutional Law

National University "Odesa Law Academy"

GENERATIVE ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND ELECTION CAMPAIGNING: CHALLENGES AND PROSPECTS FOR LEGAL REGULATION

Summary. Introduction. The rapid development of generative artificial intelligence is significantly transforming contemporary electoral campaigns by creating new opportunities for political communication, automated content generation, and voter engagement. At the same time, the proliferation of technologies capable of generating texts, images, audio, and video content gives rise to new risks for the exercise of electoral rights and the integrity of electoral processes. Particular concern arises from the use of deceptive election content generated through artificial intelligence technologies. The relevance of this study stems from the absence of a specific legal framework governing the use of artificial intelligence in election campaigning in Ukraine and the need to prepare national legislation for future post-war elections in accordance with European standards of digital democracy.

Purpose. The purpose of this article is to examine the impact of generative artificial intelligence on election campaigning, analyse international approaches to regulating its use in the electoral sphere, and develop proposals for improving Ukrainian electoral legislation.

Materials and methods. The research is based on European legal instruments, soft-law documents, industry standards, and scholarly publications addressing the regulation of artificial intelligence and the protection of electoral processes from digital threats. The empirical basis of the study consists of case studies concerning the use of generative artificial intelligence during electoral campaigns in Slovakia, Romania, France, the United States, Bangladesh, and Argentina in 2023–2024. Comparative legal, systemic, and causal research methods were employed.

Results. The study confirms the existence of documented cases in which synthetic content was used to discredit political opponents, disseminate disinformation, and undermine public trust in electoral procedures. It was established that the contemporary international regulatory framework is based on a combination of hard-law mechanisms, soft-law instruments, and self-regulatory measures adopted by digital platforms. The article substantiates the need to incorporate into Ukrainian legislation the concept of deceptive election content generated through generative artificial intelligence, to introduce mandatory labelling of election-related content created or modified using artificial intelligence technologies, to establish special procedures for its detection and verification, and to provide for legal liability for the intentional dissemination of such content during electoral campaigns. The necessity of developing an interinstitutional system for monitoring artificial intelligence-related risks in elections and enhancing citizens' media literacy is also demonstrated.

Prospects. Promising directions for future research include the development of a specialised legal regime governing the use of generative artificial intelligence in electoral processes, the establishment of criteria for distinguishing legitimate uses of artificial intelligence technologies from manipulative practices, and the examination of mechanisms for balancing the protection of electoral rights, freedom of expression, and the development of innovative digital technologies within the framework of digital democracy.

Key words: artificial intelligence, generative artificial intelligence, election campaigning, electoral process, suffrage, deceptive election content, disinformation, legal regulation, digital platform, social network.